

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoval
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Brezupna agitacija

Ni se še pognelo razburjenje v javnosti radi iredentističnih manifestacij v Budimpešti in radi nastopa madjarskega predsednika Bethlena in zunanjega ministra Valka, so že Madjari poskrbeli za novo senzacijo.

V obmejni postaji Hidasnemeti vršijo v svrhu rednega vzdrževanja prometa med Češkoslovaško in Madjarsko službo češki železničarji. Služba je organizirana na podlagi mednarodne pogodbe, ki sta jo obe državi sprejeli. 28. junija pa so madjarske oblasti aretirale železniškega uradnika Pecha ter ga nemudoma odpeljale v notranjost. Šele pet dni po dogodku je madjarska uradna agencija objavila vest, da je bil Pech aretiran radi vohunstva v prilog svoje domovine. Ker so tudi ostali češki železničarji bili stalno ovirani v svojem uradovanju in izvrševanju dolžnosti, je češka železniška uprava v sporazumu z vlado naredila, da se na tej progi ukine vsak prekomejni promet z Madjarsko. Istočasno je češki poslanik v Budimpešti vložil energičen protest. Češka javnost brez izjeme odobrava to odločno stališče in zahteva, da se proti Madjarski storijo ukrepi, ki bodo lahko ugnali madjarsko prešernost. Tudi mi se pridružujemo tej zahtevi naših severnih bratov, proti katerim — se zdi —, da so v zadnjem času Madjari naperili ost svoje agresivne politike.

Dogodek v Hidasnemeti je sam na sebi malenkosten in bi bil v normalnih razmerah najbrže v kratkem času sporazumno likvidiran. V zvezi z drugim dogodki, na katere smo že ponovno opozorili, pa dobiva tudi ta slučaj na važnosti, kar je dokazal tudi sam nastop praške vlade, ki bi sicer ne storila tako odločnih korakov, ki so do gotove mere celo iznenadili. Tudi ta slučaj je v logični zvezi z sistematičnim rovarjenjem Madjarov proti obstoječemu stanju.

Razumljivo je, da prenapeti nacionalistični madjarski krogi niso zadovoljni nad posledicami poraza v svetovni vojni. Vendar pa mora tudi njim biti razumljivo, da se bo položaj Madjarske izboljšal samo tedaj, če si bo ona pridobila zaupanje evropskih držav, ki si vse želijo mirnega sodelovanja v svrhu konsolidacije po vojni tako hudo razrvanih razmer. Le v slučaju, če bo imela Evropa popolne dokaze o Madjarski lojalnosti in miroljubnosti, bo ona lahko računala na podporo njenih sosedov in drugih držav.

Do danes pa Madjarska ni storila niti najmanjšega napora, da bi o sebi vstvarila tako mišljenje. V nasprotju z drugimi premaganimi državami, ki se z izjemo Bolgarije trudijo živeti se v sedanjem položaj in na podlagi stvarnega stanja izgraditi svoje blagostanje v novih mejah, je vse delovanje madjarskih oficijelnih in neoficijelnih krogov usmerjeno v praveu, da bi dokazali nemogočnost novega stanja. V takem svojem delovanju so pripravili svetu že mnogo presenečenj: klaverno propadli Karlov puč, umazana afera s ponarejevanjem francoskih frankov, razne vohunске afere in nedavni izpadi Bethlena proti trianonski pogodbi.

Mala antanta v poslednjem slučaju še ni izrekla svoje končne besede, vendar si upajo uradni madjarski krogi izzivati še naprej, medtem ko skuša madjarski tisk vzbuditi mnenje, da se vse to dela pod protektoratom neke volesile. V zadnjem času pa celo ugotavljajo, da stoji za njimi tudi Francija.

Res je, da je bil Bethlen na svojem povratku sprejet od predsednika francoske republike in od zunanjega ministra. Istotako točno pa je tudi to, da je od vseh francoskih državnikov dobil kategoričen odgovor, da Francija ne pripušča nikakih pustolovščin.

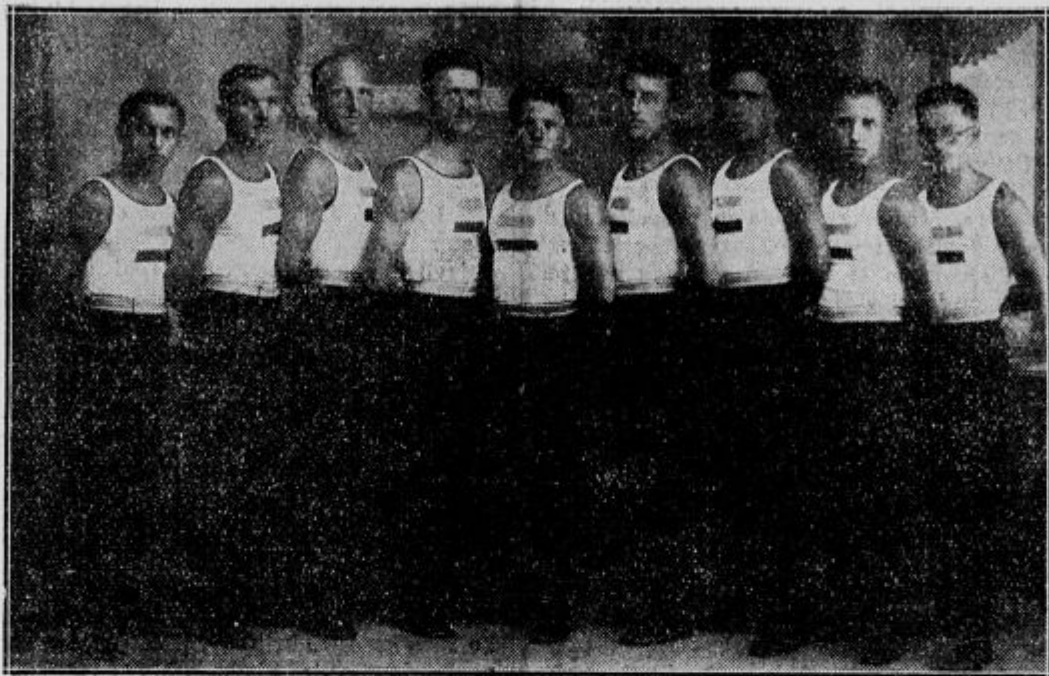
Francija kot vodeča evropska veselila je danes edina v tem, da bi tudi najmanjša sprememba zemljepisne karte bilo v katerem koli delu Evrope pomenila isto, kakor spremembo njenih meja. Zato je ona najbolj odločna braniti status quo, braniti stanje, vstvarjeno z mirnimi pogodbami. Zato nas madjarska agitacija ne vznemirja, pač pa jo odločno obsojamo v interesu napredka mladih držav.

Ker pa se ti incidenti stalno ponavljajo, bodo vlade zavezniških držav vsekaror prisiljene, da storijo tudi bolj odločne korake kakor so samo protesti v Budimpešti in Sofiji. Mišljenja smo, da je potrebno čimprej opozoriti Društvo narodov na te pojave in pred mednarodnim forumom razkrinkati vse one, ki rovarijo proti obstoječemu stanju.

**Vsaj dinar
za Slovensko Stražo**

Krasna zmagá slovenskih Orlov

Slovenski Orli pri mednarodnih tekmah v Pragi prvi, Orlice druge - Burne ovacije našim zmagovalcem - Naš Orel proslavil slovensko ime po vsej Evropi

Tekmovalna vrsta slovenskih Orlov v Pragi. Od leve na desno: Volčini, Kermavner, Varšek, Tomšič, vodja vrste Hvale, Triler, Zeleznik, Ulaga, Jezeršek.

Praga, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Telovadno tekmovanje katoliške meddržavne zveze telovadcev je začelo danes zjutraj ob 8 in se je vršilo kljub velikanski vročini. Pri telovadbi so se merila moštva šestih narodov. Tekmovalo se je na drogu, bradljah, konju, krogih ter v prostih vajah, skoku v višino in daljavo ter teku na 100 m. Rezultati: 1. Jugoslavija (slovenski Orel), 2. Francija, 3. Češkoslovaška (češkoslovaški Orel), 4. Nemčija (nemška »Jugendschaft«), 5. Češkoslovaška (nemško telovadno društvo iz Češke), 6. Belgija. Posamezniki: 1. Kermavner, ki je od moških 220 točk dosegel 203,35, 2. Ulaga, oba od slovenskega Orla, 3. Tichy (Češkoslovaška), 4. Esser (Nemčija). V tekmah žensk: 1. Amerika, 2. Jugoslavija, 3. Češkoslovaška. Pri posameznih: 1. Američanka, 2. Čehoslovakinja, 3. Jugoslovanka, in sicer Pregelj. Dosegla je 96,5 točk.

Praga v znamenju orlovskih svečanosti

Manifestacije dr. Korošcu -- Prisrčen pozdrav z dr. Šramkom

Praga, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 10 uri dopoldne je prispel sem bivši jugoslovanski ministrski predsednik ter sedanjí železniški minister dr. A. Korošec. Prišel je ob priliki orlovskih prireditvev. Na kolodvoru so ga slovesno sprejeli mnogoštevilni zastopniki vlade, častna deputacija čehoslovaškega Orla s četo fanfaristov ter deputacija slovenskega Orla. Posebno prisrčen je bil pozdrav med ministrom dr. Šramkom in dr. Korošcem.

Praga, 4. jul. (T. »S.«) Včeraj ponoči je dospel v Prago zagrebški nadškof dr. Bauer. V imenu češkoslovaškega Orla je pozdravil voditelja Slovencev predsednik češkoslovaške orlovske zveze Fran Lainer, v imenu slovenskega Orla pa dr. Žitko. Ko so bili doktorju Korošču predstavljeni vsi navzoči zastopniki raznih korporacij, se je v spremstvu jugoslovanskega poslanika v Pragi dr. Grge Andželinoviča vozil z avtomobilom v palačo jugoslovanskega poslanstva. Na vsej poti je bil dr. Korošec viharo pozdravljen od mnogoštevilnega občinstva.

Novi napadi bolgarskih komitov

Teror makedonskojužnih -- Bolg. prebivalstvo prosi zaščite pri nas

Incident na madžarsko-jugoslovanski meji

Caribrod, 4. jul. (Tel. Slov.) Danes ob 2 zjutraj je med našimi obmejnimi stražnicami št. 38 in 39 pri vasi Mezkoš v caribrodskem okraju poskusilo pet oboroženih bolgarskih komitov priti na naše ozemlje. Dva sta že prekorčila mejo. Trije pa so stali še na bolgarskih tleh. Ko jih je naša straža pozvala na »Stoj«, so oni začeli streljati s karabinkami na njo. Naša obmejna straža je odgovorila ter pregnala komitaše nazaj na bolgarski teritorij. Na nobeni strani ni bilo žrtev.

Štip, 4. jul. (Tel. Slov.) Pred nekoliko dnevi so se javili pri naši obmejni straži trije bolgarski mladeniči iz vasi Razdol v petriškem okrožju. Izjavili so, da je v imenovanem okrožju teror, ki ga vrši vojvoda Hadžijev, nevzdržljiv Vojvoda sodi vse prestopke ljudstva ter so njegove kazni drakonske in neznosne. Mladeniči so izjavili, da misli mnogo ljudi iz petriškega okrožja priti na

Praga, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Kakor smo izvedeli, prispe jutri v Prago posebni poročevalci lista »Osservatore Romano«. Število poročevalcev bo tako naraslo na 20.

Praga, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Vse življenje v Pragi je zadnje dni vedno bolj in bolj v znamenju orlovskih svečanosti. Danes je zopet dospel izredno visoko število Orlov iz Moravske in Slovaške. S svojimi slikovitimi kroji še povečajo itak pestro sliko praških ulic.

V večjem številu so prispeli tudi danes zgodaj zjutraj katoliški legijonarji. V okvirju orlovskih svečanosti je danes nadškof Kordač slovesno blagoslovil njihovo zastavo. Kakor smo slišali je udeležba na Orlovskih prireditvah veliko večja, kakor se je prvotno pričakovalo. V zadnjem trenutku se je javilo toliko novih udeležencev, da zmore pripravljani odbor le z največjo težavo preskrbeti prenočišča za vse udeležence; kljub visoki vročini (nad 33 stopinj) vlada med udeleženci najboljše razpoloženje.

jugoslovansko ozemlje in da je komitaš Jovan Kušev s 6 tovariši izjavil, da bo prišel na naša tla in ubil naše prvake.

Belgrad, 4. jul. (Tel. »Slov.«) V bližini postaje Kelebija pri Subotici je snoči okoli 10 poskušala skupina šestih oseb prekorčiti našo mejo. Ker se na poziv naše straže niso hoteli ustaviti, je straža streljala. Dve osebi sta pobegnili nazaj na Madjarsko, dve sta bili ujeti. Ena oseba se je skrila za grmovje, ena pa je ostala na mestu mrtva. Pri zaslišanju so aretirani izjavili, da je hotelo vseh šest skupno priti v našo državo, ker da so vsi došli iz budimpeštanskih zaporov. Dosedaj se našim oblastem ni posrečilo ugotoviti niti identitete aretiranih, niti identitete ubitega. Oblasti nadaljujejo preiskavo, da ugotovijo identiteto teh ljudi in vzrok, zakaj so hoteli priti v našo državo.

Naša prosvetna politika

Belgrad, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Ta teden zboruje v Belgradu glavni prosvetni svet, ki bo zboroval do druge sobote. Od Slovencev se udeležuje sej profesor dr. Karel Cepuder. Dnevni red je zelo obširen. Dosedaj je prosvetni svet definitivno odobril Kunčev »Učbenik za fiziko na srednjih šolah« ter Černičev »Računstvo za meščanske šole«. Glede Černičevih računice za prvi in drugi razred ljudske šole se je prosvetni svet postavil na sta-

lišče, da velja njegov prejšnji sklep, na podlagi katerega se v prvem in drugem razredu ljudske šole ne sme rabiti razen čitanke nobena druga knjiga. Glede drugih slovenskih učbenikov je prosvetni svet sklenil, da se morajo popraviti v smislu opomb posameznih poročevalcev. Nadalje se bo razpravljalo o verouku na ljudskih šolah, posebno o kontroli veroučiteljev, o čemer bodo referirali dr. Karel Cepuder iz Ljubljane, Ivan Kasunović iz Zagreba in načelnik ministrstva prosvete v Belgradu Dragoslav Gjorgjevič.

Predsednik vlade na Hrvatskem

Osijek, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Danes zjutraj je nenadoma prispel v Osijek ministrski predsednik in notranji minister general Pera Živković v spremstvu kabinetnega šefa Filipoviča. Prišli so z avtomobilom ter se ustavili pred županijskim poslopjem. Pri vходу ga je sprejel podkomisar osiješke oblasti. Po sprejemu je general Živković pregledal delo osiješkega velikega županstva in sklical vse predstojnike samoupravnih oddelkov osiješke oblasti. Ministrski predsednik je potem odšel v posamezne sobe in inspicial delo posameznih uradnikov. Nato je v spremstvu Kutića odšel na sodišče, kjer ga je sprejel svetnik sodnega stola Majer. Zbrani so bili na sodišču vsi sodniki ter je general Živković apeliral na nje, naj bodo nad vse objektivni ter se nikoli ne ozirajo na strankarske ali politične razmere ter jim priporočil, naj se držijo gesla »Država nad vse!« Potem je imel Živković konferenco z državnim pravdnikom Subertom. Po izvršeni inspekciji kotarskega sodišča, ki se je za tem vršila, je odšel ministrski predsednik v mestno posvetovalnico, kjer se je razgovarjal z županom. Posetil je tudi bolnico in se zanimal zlasti za kirurški paviljon, ki se gradi že osem let, pa še vedno ni dokončan. Ministrski predsednik se je nato odpeljal neznano kam.

Belgrad, 4. jul. (Tel. »Slov.«) Danes zjutraj je predsednik vlade general Živković nenadoma odpotoval v Osijek, kjer je obiskal vse državne urade. Iz Osijeka je krenil v Djakovo, kamor je prišel ob 11.25. Najpreje je šel na okrajno glavarstvo, kjer se je dolgo pogovarjal z referentom. Ob 12 pa je obiskal škofa Akšamoviča, s katerim se je dalje časa razgovarjal in šel skupno z njim v znamenito djakovsko katedralo, v kateri se nahajajo simbolične slike edinstva našega troedinega naroda. Ob 2 popoldne se je zelo prisrčno poslovil od škofa Akšamoviča ter se odpeljal v Našice, tam je zopet obiskal vse urade in se odpeljal v Slavonsko Požego, kamor je prišel ob pol 4, kjer je tudi inspicial državne urade ter se razgovarjal z ljudstvom. Ob 8 zvečer je prišel v Novo Gradiško, kjer je zvečer obiskal okr glavarstvo, sodišče, občino ter se nato odpeljal v Bosansko Gradiško.

Profesorja ljubljanske univerze dr. Gojmir Kreka je minister pravde v sporazumu s predsednikom vlade imenoval za člana vrhovnega zakonodajnega sveta. Tudi Gjoka Nestorović, državni svetnik v pokojju, je postal član vrhovnega zakonodajnega sveta.

Uredbo o organizaciji ministrstva pravde in notranjega ministrstva se pripravlja v dotičnih ministrstvih. Tudi vojni zakon je gotov ter bo te dni predložen v podpis in objavljenje.

Agrarna reforma

Belgrad, 4. jul. (Tel. Slov.) Včeraj se je vršila seja ministrskega komiteja, ki se je bavil z agrarnim vprašanjem. To je že druga seja, na kateri se je pretresel predlog kmetijskega ministra Frangeša o likvidaciji agrarne reforme. Na tej stvari je že delala komisija ministrov ter mora ministrski komitej dati samo direktive in glavna načela, po katerih se mora ta reforma izdelati. Za sedaj smo zvedeli toliko, da se bo s kolonizacijo v severnih krajih nadaljevalo še bolj intenzivno, kakor dosedaj, ker je ugotovljeno, da je še dosti zemljišč, katera se po obstoječih zakonih smejo vzeti veleposestnikom. Ministrski komitej je sklenil, da se revidira supermaksimum, ki je dosedaj veljal, da bi se ugotovilo, če stvarno služi ciljem, radi katerih je bil dovoljen. Na ta način se bo dobilo še več razpoložljive zemlje, ki se bo lahko oddala v svrhu kolonizacije, eventualno pa tudi za povečanje zemljiških posestev dosedanjih agrarnih interesov v cilju, ustvariti čim večja kmetijska posestva. Šele, ko bo ta posel dovršen, se bodo ugotovila definitivna načela, na katerih je treba postaviti končno veljavno likvidacijo agrarne reforme. Obenem s tem poslom za revizijo supermaksimuma se bo pripravil tudi zakon o agrarnih odnosih v južni Srbiji in Dalmaciji. Da bi se dognala upravičenost dosedanjega supermaksimuma, je bil izvoljen na včerajšnji seji komitej ministrov, v katerem so ministri Uzunović, Kumanudi, Srškić in Frangeš.

Znižanje posebnih doklad sodnikov

Belgrad, 4. jul. (Tel. Slov.) Ze nekoliko dni dela komitej ministrov pod predsedstvom generala Živkovića na ustvarjanju osnove za dodatke sodnikov in političnih upravnih uradnikov. Po tej osnovi bi se dosedanjim posebnim dodatki sorazmerno znižali, da bi se moglo najti sredstva za ureditev častniških dodatkov ter bi se tako častniki izenačili s sodniki in upravnimi uradniki. Ta osnova bi se pozmeneje eventualno uporabila za ureditev dodatkov tudi ostalih civilnih uradnikov. Kakor zvedemo, se bo znižal dosedanj poseben dodatek sodnikov in upravnih uradnikov za 20%.

Priprave za sklenitev konkordata

Zagreb, 4. jul. (Tel. Slov.) Pravosodni minister dr. Srškić je pozval profesorja zagrebske pravne fakultete dr. Mihaela Lanojića, bivšega načelnika katoliškega oddelka v ministrstvu ver, da pride pričetkom avgusta v Belgrad in pripravi ves material, ki je potreben za razgovore med našo državo in Vatikanom radi sklenitve konkordata. Kakor se domneva, bo konkordat med našo državo in sv. stolico sklenjen v zgodnji jeseni.

Južne železnice

Belgrad, 4. jul. (Tel. Slov.) Konferenca za likvidacijo medsebojnih terjatev onih držav, preko katerih gredo proge bivše južne železnice, se bo vršila v Budimpešti 9. t. m. ter bo trajala tri do štiri dni. Na njej bodo zastopane Jugoslavija, Italija, Madjarska in Avstrija. Našo državo bo zastopal načelnik glavnega ravnateljstva Mudrinić, pravni referent železniškega ministrstva Vučina in višji računski uradnik ljubljanskega oblastnega ravnateljstva Borščak.

Aretirani vohuni

Praga, 4. jul. (Tel. Slov.) Kakor poroča »Česke Slovo«, sta bila včeraj v Altschulu na Češkoslovaškem aretirana dva madjarska državljana, in sicer Josip Kadhot in Jan Gaspard, ker sta prekoračila češkoslovaško mejo brez potnih listin. Oba sta osumljena vohunstva.

Falzikatorji sovjetskih dokumentov

Berlin, 4. jul. (Tel. Slov.) Na današnji razpravi v procesu proti Orlovu je prišlo do senzacionalne izjave obtoženega Pavlonovskega glede skrivnostnih dogajanj v palači ruskega poslanstva v Berlinu. L. 1924 je slišal od nekoga svojega prijatelja, da mu sovjetske oblasti, v katerih službi je bil, ne zaupajo. Ta prijatelj mu je rekel, naj gre z njim v svrhu tajnega razgovora v klet berlinskega poslanstva. Tukaj mu je pokazal stoji trih bivših ruskih uradnikov, ki so bili obsojeni ter ustreljeni radi propagande proti sovjetski Rusiji. Ista usoda bi lahko dočkala tudi njega. Pavlonovski, ki je bil že takrat resnično sovražnik sovjetov, je takoj naznanil stvar berlinski policiji, ki pa ni mogla izvršiti natančne preiskave. Po današnji izpovedi je skušala policija priti stvari do dna. Toda izgleda, da so izjave Pavlonovskega izmišljene, ker ljudje takih imen, kakor jih naveda obtoženec, ni bilo nikdar v Berlinu. Nadaljnja razprava se pričakuje z velikim zanimanjem.

Češkoslovaška pravoslavna cerkev. V bližnji bodočnosti se bo v Pragi najbrže imenoval ortodoksni metropolit, da se napravi Češkoslovaška ortodoksna cerkev neodvisna od srbske. Češkoslovaškemu metropolitu bodo podrejene tri ortodoksne škofije.

Pruski deželni zbor sprejel konkordat

Berlin, 4. jul. (Tel. Slov.) V pruskem deželnem zboru je bil včeraj v drugem čitanju sprejet konkordat z Vatikanom z največjim odobravanjem vladnih strank ter gospodarske stranke proti 13 glasovom opozicije. Za resolucijo demokratov, v kateri se zahteva slični zakonski osnutek za ureditev odnošajev med državo in protestant. cerkvijo, je glasovala nemška nacionalna stranka, gospodarska stranka, centrum in demokrati, proti pa nemška ljudska stranka in komunisti, medtem ko so se socijalni demokrati vzdržali glasovanja. Sprejeta je bila tudi resolucija socijalnih demokratov v prid svobodomislicev. Na ta način se hoče doseči v verskih vprašanjih popolna neodvisnost.

Madžarsko-češki konflikt

Praga, 4. jul. (Tel. Slov.) Danes opoldne se je sestel ministrski svet na posvetovanje glede češko-madjarskega konflikta pri Hidasnemeti. Kljub razburjenju tiska ni pričakovati senzacionalnih sklepov, čeprav se uradno odgovor madjarskih oblasti češkoslovaškemu poslaniku v Budimpešti nikakor ne smatra za zadovoljiv, ker je v tem odgovoru madjarski zunanji minister le navedel vzroke aretacije češkoslovaškega državljanca Pechke, ni se pa opravičil glede načina aretacije.

Od kompetentne strani se zagotavlja, da se bo še nekaj časa čakalo na odgovor madjarske vlade glede načina aretacije. Preje se ne bo stavljal nikak ultimatum. Računa se s skorajšnjim odgovorom madjarske vlade.

Danes je došel v Prago madjarski poslanik, ki je bival te dni v Budimpešti. Izjavil je, da se bodo pogajanja za ureditev konflikta vršila v Budimpešti, ne pa v Pragi. V Budimpešti da se pričakuje skorajšnje poravnavo konflikta. Madjarska vlada je prepričana, da ne bo konflikt imel dalekosežnih posledic. V istem smislu so se baje izjavili tudi nekateri vladni poslanci v Budimpešti.

Oficijozna »Česke Slovo« piše, da Češkoslovaška ne zahteva ničesar drugega, kakor da se Madjarska opraviči glede načina aretacije železniškega uradnika Pechke. Kajti ta je bil aretiran na način, ki popolnoma nasprotuje svoječasi pogodbi med obema državama, kar madjarske oblasti tudi indirektno priznavajo. Ako se madjarska vlada ne bo zadosti opravičila, se bo Češkoslovaška pritožila na meddržavni forum.

Male države in mednarodna konferenca

Pariz, 4. jul. (Tel. Slov.) Pogajanja glede kraja in časa meddržavne konference še niso nikakor napredovala. Francoska vlada je odprla vprašanje soudeležbe malih upniških držav Jugoslavije, Romunije, Grčije itd., ki so se udeležile tudi londonske konference leta 1924. Proti udeležbi teh malih držav se najbrže ne bo ugovarjalo.

Vzroki našega siromaštva

Dr. Fran Windischer

(Generalni tajnik Zbornice za TOI.)

II.

Začetno poljedelski narod, kmalu podjarmljen in potlačen, brez posvetne in cerkvene inteligence, brez trgovine in obrtovanosti smo stotletja imeli tujerodne prihajajoče od severa in juga, ki so pri nas trgovali in obrtovali, si navadno pomagali do blagostanja in po probudi tudi dolgo kljubovali narodnemu napredku. Mislite samo, kako je bilo še v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja v Ljubljani, da o drugih večjih naših gospodarskih središčih ne govorim. Ako danes gledaš vrste naše trgovine in obrtnije, moreš biti zadovoljen s preobratom, ki se je izvršil v 25. letih. Ali je šlo od malega, kamen do kamna, šmarna petica za šmarno petico, kronca za kronco, potem smo te kronce izgubili, pa se zato ne moremo čuditi, če ni Bogve kake bogatije pri nas vobče in v naši trgovini in obrtniji posebej. Napredek pa je mogoč in verujem vanj, toda naši mladi trgovski in obrtni gospodarji se morajo držati tudi sedaj in v prihodnje modrih sporočil naših izkušenih, zlasti kmečkih gospodarjev, delati morajo in štediti, skrbno obračati, pa se ne prezgodaj prevzeti in razkošati. Goste so danes vrste trgovin in obrtov, pa je izgubljen, kdor misli, da je skupiček že dobiček. V trgovini in obrtu se položaj hitro menja in je tu tuinta osebita na deželi mnogo siromaštva in obrtu, osobito, kjer ni povezanosti s kmetijo. Kar je jedrovitega, klenega in stremečega, to pa se praviloma dviga in pride naprej.

Pri narodu, ki je majhen in ki ima skromna vrela, je dolžnost vsakega, da pozabi na Indijo Koromandijo in na otoke blaženih, pa da že v mladosti začne graditi in se trudi, da se izobrazbo, s pridnostjo in kvaliteto povzpne višje. Dobra vzgoja, marljivost, varčnost, kakovostno delo je osobito potrebno pri majhnih, skromnih in, če hočete, siromašnih narodih. V vsakem človeku je kolikor toliko nagnjenja za udobno in lahko življenje. Na sebi je le malo dobrega in zlahtnega. Treba je vzgoje, treba je sistema, treba je discipline, treba je ravnanja, treba je zlahtenja in pouka. O Spartancih smo slišali do prenasilenja, kakšni vojaki so bili, ali povedali so nam premalo, kakšna stroga vzgoja in kakšna premišljena vzgoja je bila predpisana za mladino in za moža. Brez te trde vojaške vzgoje, katero Plutarch v podrobno opisuje, ne bi bilo tistih Spartancev in tistih Spartank, kateri so nam bili stavljeni za vzgled. Vseh teh Spartanecv in tudi Atencev pa ni bilo veliko in niso zastojali govorili o perzijskih kraljih kot o velikih kraljih. Previsoko na severu smo, preveč v gneči in trenju, da bi se smeli udajati fatalizmu in gestu,

cijonalna stranka, gospodarska stranka, centrum in demokrati, proti pa nemška ljudska stranka in komunisti, medtem ko so se socijalni demokrati vzdržali glasovanja. Sprejeta je bila tudi resolucija socijalnih demokratov v prid svobodomislicev. Na ta način se hoče doseči v verskih vprašanjih popolna neodvisnost.

Zaroka princeza Ileana

Bukarešt, 4. jul. (Tel. Slov.) Iz uradnih krogov se čuje, da se bo v kratkem vršila poroka princeze Ileana z nekim nemškim princem. Kraljica-vdova Marija se bo v prihodnjih dneh iz Bleda podal v Salzburg, da se snide s svojim bodočim zetom. O njegovem imenu pa še ni ničesar znanega.

Nov incident na meji

Bukarešt, 4. jul. (Tel. Slov.) »Cuventul« poroča iz Kišineva v Besarabiji, da je prišlo v noči od 30. junija na 1. julij v bližini mesta do incidenta na meji. Pri tem se je streljalo iz pušk in strojnice. Kakor izve list, je bilo vzrok incidenta tihotapstvo. Preiskavo vodijo rumunske in ruske oblasti.

Angleška delegacija za Društvo narodov

London, 4. jul. (Tel. Slov.) Zunanji minister Henderson je danes v spodnji zbornici objavil imena zastopstva za Društvo narodov. V tem bodo ministrski predsednik, zun. minister ter trgovinski minister, lord Churchill, Mr. Hurst, državni tajnik Mr. Dalton, Mr. Hamilton in Mr. Haker. Nadalje je zunanji minister sporočil, da se vodi izmenjava mnenj med Anglijo in njenimi dominijoni glede zopetne vzpostavitve rednih odnošajev s Sovjetsko Rusijo.

Kritika opozicije

London, 4. jul. (Tel. Slov.) V spodnji zbornici je voditelj levega krila delavske stranke Macdonald ostro kritiziral prestolni govor. Kot pogoji, da podpira vlado, zahteva takojšnjo izvedbo zakonodaje v prid brezposelnim. Nadalje je zahteval nacionalizacijo bank.

Liberalci so zahtevali od vlade, da se stalni oddelek angleške vojne mornarice v Singapuru takoj odpokliče.

Dunajska vremenska napoved. Jasno. Temperatura bo najbrže še narasla.

Uredba

o službenem razmerju državnih cestarjev.

Izšla je uredba, ki natančneje določa službeno razmerje državnih cestarjev in njihove prejemke.

Pogoji za postavljanje cestarjev.

Cestarji so delavci, ki so poverjeni z opravljanjem in vzdrževanjem cest.

Na državnih cestah smejo biti nastavljeni le naši državljani, ki so odslužili svoj vojaški rok, ki niso mlajši od 23 in ne starejši od 30 let in ki so popolnoma zdravi.

Prednost imajo oni, ki so bili zaposleni najmanj leto dni pri delih za izgradnjo in vzdrževanje cest ali so hodili v tečaj za cestarje in napravili izpit. Prednost imajo tudi oni, ki so bili najmanj leto dni čuvaji železniške proge ali stalni železniški delavci ali pa, ki so po obrtu zidarji, kovači, mizarji itd., ali so služili v inženjskih četah pri vojski. (Čl. 1 in 2.)

Kdo postavlja cestarje?

Cestarje postavlja šef gradbene sekcije. Prvo leto so le začasni delavci, stalno so nastavljeni šele po preteku prvega službenega leta.

Proge cestarjev ne smejo biti daljše od 8 in ne krajše od 2,5 km.

Prejemki.

V prvem letu znaša plača Din 600 na mesec. Po preteku prvega službenega leta se zviša na 700 Din. Potem se mu zviša vsako leto za 50 dinarjev do vseh 900 dinarjev na mesec.

Leta, v katerih je bil cestar slabo ocenjen, se ne vštejejo za napredovanje.

Ce je ob cesti cestarska hiša, dobi cestar brezplačno stanovanje; obdelovati in uživati sme tudi zemljišča, ki spadajo k tej hiši. Travo ob cesti sme le kositi, nikoli pa ne popasti.

Ce nima cestar brezplačnega stanovanja, dobiva poleg plače 100 Din na mesec stanarine.

Zavarovanje.

Cestarji se morajo zavarovati po zakonu o zavarovanju delavcev.

Cestar, ki dovrši 30 let cestarske službe, ima pravico do dosmrtna podpore, ki znaša na mesec 50 odstotkov njegove poslednje plače.

Ocenjanje in kazni.

Šef gradbene sekcije oceni cestarje na koncu vsakega leta.

Ako ni cestar zadovoljen z oceno, se sme pritožiti v 15 dneh na gradbeno direkcijo, ki odloča končno veljavno.

Cestar, ki se oceni slabo dvakrat, se odpusti. Če ne izvršujejo cestarji predpisanih dolžnosti, jih kaznuje šef sekcije.

Kazni so: 1. Opomin; 2. Kazen z izgubo plače do 15 dni; 3. Odpust.

Zoper kazen pod 2. in 3. ima cestar pravico do pritožbe na gradbeno direkcijo. (Čl. 6.)

Odsotnost in bolezni.

Cestar sme biti odsoten na leto največ 12 dni. Za odsotnost mora prositi. Prošnje rešuje šef gradbene sekcije.

Ce cestar oboli, se mora javiti cestnemu nadzorniku, da ga pošlje pristojnemu uradu v svrhu podelitve zdravniške pomoči. Od urada more zahtevati cestar potrdilo o svoji bolezni, o načinu in trajnosti zdravljenja. Ako ne pošlje tega potrdila pravočasno, se kaznuje v smislu člena 6.

Cestarji, ki so oboleli v službi ter so že nad 10 let v državni službi, smejo dobivati kot miloščino 20 do 50 odstotkov svoje mesečne plače. O tej miloščini odloči minister za zgradbe na predlog dotične gradbene sekcije.

Dolžnosti cestarjev.

Čl. 8. našteva podrobneje v 28. točkah dolžnosti cestarjev: Baviti se morajo stalno in osebno z delom na dodeljenih cestnih progah. — Stanovati morajo tik ob cesti, ali pa vsaj v bližini ceste. — Postopanje, če je kvara na cesti taka, da utegne nastopiti ukinitve prometa. — Kako morajo hraniti orodje. — Vedno morajo imeti pri sebi cestarsko knjižico, v katero vpisujejo nadzorni organi svoje ugotovitve. — Kako nasipavati ceste in drugo.

Kontrola.

Kontrolo nad cestarji vrše: cestni nadzornik, šef gradbene sekcije s svojim tehničnim osebjem in vsi policijski uradniki s to nalogo, da se morajo dajati cestarjem nikakih naglavov, ampak priobčujajo svoje opazke gradbeni sekciji, ki izda potrebne naredbe in postopa po potrebi nadalje. Zoper cestarje, če gre za kakšno nepravilnost od njihove plati.

Prehodne odredbe.

Vsi dosedanjí cestarji se morajo, kolikor izpolnjujejo določene predpise, regulirati po tej uredbi, razen onih, ki so imeli na dan, ko se je izdala ta uredba, nad 10 službenih let. Ti poslednji obdržijo tudi nadalje vse pravice, pridobljene, predno stopi ta uredba v veljavo; toda vojna leta se jim priznajo samo, če so imeli prej najmanj 10 let efektivne službe.

Ta uredba stopi v veljavo, ko jo podpisal minister za zgradbe in ko se razglasi v »Službenih Novinah«. Od takrat je treba točno postopati po njej.

Kakšna bo amnestija

Belgrad, 4. jul. (Tel. Slov.) Ob priliki predstoječega krsta novorojenega kraljeviča bo pravosodni minister predložil ukaz o amnestiji. Kakšen obseg bo imela ta amnestija, se še ne ve. Gotovo pa je, da ne bodo deležni amnestije oni, ki so bili kaznovani po 6. januarju, še manj pa oni, ki so bili kaznovani po zakonu o zaščiti države.

Zagreb podpiše 1 milijon za Agrarno banko

Zagreb, 4. jul. (Tel. Slov.) Snoči pozno zvečer se je vršila seja zagrebske mestne občine, na kateri je bilo sklenjeno, da zagrebska občina podpiše za 1 milijon dinarjev delnic privilegirane agrarne banke.